

כמה ימים אחרי שריתק את תשומת-לב העולם, כאשר התכפר באופן דומאטי מהמועצה הפלסטינית באלג'יר, השמיע עיצאם סרטאוי את ה„אני מאמין“ שלו באסיפה בלונדון, בעומדו לצידו של עורך „העולם הזה“

על ישראל, על נפשה ועל עתידה. ישראל הכובשת היא ישראל המעוותת את כל ערכיה האנושיים, החברתיים והלאומיים. מאימות עליה סכנות פנימיות נוראות.

אבנרי העלה על נס את זיכרם של שני אנשים, שסימלו את השאיפה לשלום ושילמו על כך בחייהם: סעיד חמאמי, נציג אש"ף בלונדון, שפתח במגעים עם אבנרי ב-1974, ושרצה על-ידי כנופית אבו-ינדאל; ואמיל גרינצווייג, איש „שלום עכשיו“, שרצה בידי פאשיסטים יהודיים.

„קיים שיתוף-פעולה אוטומטי בין הקיצוניים משני הצדדים“, אמר אבנרי. „כל מעשה וכל נאום של אריאל שרון גורם לחגיגה בקרב הקיצוניים הפלסטיניים, וכל מעשה וכל נאום של קיצוני פלסטיני משמח את ליבם של הקיצונים הישראליים. הלוואי ויקום שיתוף-פעולה הדוק כזה בין שוחריהשלום משני הצדדים!“

דבריו של אבנרי הופסקו תכופות על-ידי צעקות מאורגנות של הבריונים היהודיים, שהנאום השיב להם בחריפות.

אחרי נאומו של אבנרי בא תורו של עיצאם סרטאוי. להלן נאומו במלואו, כפי שהוקלט:

האסיפה שנערכה ב-27 בפברואר באולם עיריית-הגג של לונדון היתה חשובה, מפני שהיא נערכה כמה ימים בלבד אחרי סיום מושב המועצה הלאומית הפלסטינית באלג'יר. הופיעו בה, זה לצד זה, ישראלי ופלסטיני: אורי אבנרי, מטעם „המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני“, והד"ר עיצאם סרטאוי, איש אש"ף, מנהיג מחנה-השלום הפלסטיני, שעורר זה עתה סנסציה עולמית כאשר התפטר באופן הפגנתי מן המועצה הלאומית הפלסטינית. התפטרות זו לא התקבלה.

בשבוע שעבר דיווח „העולם הזה“ (2374) על מהלכה של אסיפה סוערת זו, שבה היה קיים שיתוף-פעולה מלא בין קבוצה של בריונים יהודיים, חברי הליגה להגנה יהודית, וקבוצה של בריונים ערביים, חברי אחד מאירגוני-הסירוב הפלסטיניים. האסיפה התקיימה בחסות הסקוטלנד יארד, שנערך בעוד מועד לכל מורענות אפשרית, וכמה מן הבריונים סולקו מהאולם בכוח על-ידי השוטרים. את האסיפה אירגנה קבוצה יהודית מקומית הפועלת למען שלום ישראל-פלסטיני.

אורי אבנרי אמר בדבריו כי הבעיה האמיתית אינה פלסטינית, אלא ישראלית. המאבק למען שלום ישראל-פלסטיני הוא בראש ובראשונה מאבק

„אותנו אי-אפשר

להפחיד!“

מן הנסיון היהודי מת פירוש הדבר, כאשר הדברים נשמעים בזיכרון הקיבוצי. ברגע מסויים, גבירותי ורבותי, יהפכו זיכרונות אלה מניע לפעולה נגדית. אנחנו יודעים זאת. אנחנו מודעים להתפתחות ההיסטורית. אנחנו מכירים את העובדות הבסיסיות. את מערכת הכוחות הפוטנציאליים. אנחנו יודעים מהו מאוץ-הכוחות הצפוי, ולאן מצביע חץ-הכוח. בידוענו את כל אלה, בידוענו שאנחנו, הפלסטינים, הערבים, ירנו תהיה על העליונה כחשבון הסופי — אנחנו בחרנו בשלום.

המיכנה של כראמה

הייתי רוצה שתבינו, גבירותי ורבותי תיי, איך קם וצמח מחנה-השלום הפלסטיני. אספר לכם על נסיוני האישי. אני חב את התפתחותי לקרב על כראמה (מארס 1968). בלי כראמה, יתכן מאוד שלא הייתי הופך לפעיל-שלום. בזיכרון הפלסטיני שלנו, כראמה מצטייר רת קרוב גדול. היינו 200 איש בכפר סטן ממזרח לירדן, וחזינו בעינינו את העוצמה הצבאית הישראלית העולה עלינו: תותח חים, חי"ר, חרמ"ש, טנקים. זהו מישור, שנחל חוצה אותו.

לפי ההגיון הצבאי, היינו צריכים לסגת אל הגבעות. אולם קרה דבר מוזר מאוד. מאוחר יותר, חזרנו אל חובבנים. אדם בשם יאסר ערפאת, מהנדס מצויין; אדם בשם אבריאד, מורה לערבית; סרן ח'אלד המנוח. אדם צבאי אחד; אני עצמי וכמה אחרים. חובבנים. החלטנו שנעמוד ונלחם. בניגוד לכל הסיכויים הצבאיים.

לחמנו מעליית-השחר ועד 10 וחצי בי לילה. יש לציין, שקיבלנו סיוע מהצבא הירדני. בעינינו, הקרב היה ניצחון. ורק בוגדל הניצחון הזה היינו מסוגלים לראות סוף-סוף את המציאות של העימות.

מפני שפלסטיני, גבירותי ורבותי, היא ארצי, מקום הולדתי. אני נולדתי בעכו.

תופעות המכוערות שהתגלו במלחמה הזו, יהרגו את רצון-השלום. אולם מתוך הטרד גדיות של מלחמה זו צמחה שאיפה חזקה יותר לשלום. אדם אמין בשם אלי גבע, ששירת את עמו בטנק — ולא באולם 'מפואר בלונדון, כמו כמה מהגיבורים הצועקים כאן — איש זה, גבע, חייל מז' היר, בחר בשלום. הוא התפטר מהצבא. לא מפני שהיה פחדן — הוא איש אמין מאוד — אלא מפני שהוא מאמין שהמלחמה לא תשרת איש.

במלחמה הזאת קרו גם דברים יפים. לאורך קו הפסקת-האש ברחובות ביירות, שמשני עבריהם המסירו צעירים ישראלים וצעירים פלסטיניים מוות איש על רעהו. קרו גם דברים יפים. פיסות-נייר הוחלפו בין צעירים ישראלים ופלסטיניים. כן, הם לא החליפו רק כדורים — זה קל לעשות — אלא גם הודעות אישיות. שם בביירות, בין חיילי שני העמים, שלחמו זה בזה לחיים ולמוות, החל דרישה.

בישראל עצמה קמו אנשים וגאלו את כבוד עמם, כאשר התייצבו והגנו על המסורת המוסרית של היהדות. (מחזאות) כפיים, צעקות). המסורת היהודית, שאינה רכוש היהודים בלבד, שהיא רכוש העולם כולו, גם כאשר אנטי-יהודים, כמו היהודים הצועקים כאן, מסלפים את המסורת הזאת.

שם, ברחובות תל-אביב, ברחובות ירושלים, קמו ישראלים מכל שדרות-החיים והפגינו למען כבוד היהדות. כבוד עמם, ומחו נגד המלחמה הבלתי-צודקת. הם מחו נגד הטבח. הם היו חכמים.

כי מה היה קורה אידמא נערכו אותן הפגנות מוסריות בי ערי ישראל?

אני אגיד לכם, גבירותי ורבותי: מעשה של רצח-עם, הוא דבר החי בזיכרון של עם. זהו דבר העובר מתודעה של דור אחד לתודעת הדור הבא. זהו דבר שאינו נשכח לעולם. לעולם. פלסטינים נטבחו בלבנון, הדם הזה שנשפך לא יתייבש. הדם השופך הזה הפך חלק מן הזיכרון הפלסטיני. ואנחנו יודעים

באותה פגישה היסטורית — הרשו לי להשתמש במונח זה — דיברנו במשך שש שעות. היתה זה מיפגש מרתק — פגישה בין שני גנרלים גאים מאוד. גנרל ישראלי שהצטיין בשדה-הקרב, וגנרל פלסטיני, שגם הוא, עם כל הצניעות, הצטיין בשדה-הקרב.

מלחמה או כדורגל

ביושבם זה מול זה, דנו השניים במציאות של מלחמת-האחים הנטושה במזרח התיכון (צעקות של הבריונים היהודיים). כן, הארון מצד שמאל, ישבנו וגילינו כי התחלף היחיד להשמדה הדין. במלחמה שאיש אינו יכול לנצח בה, הוא השלום. (מחזאות כפיים ממושכות).

בסוף השיחה השתכנעתי שאכן עם אנשים כמו מתתיהו פלד אנחנו יכולים לעשות שלום.

אך גיליתי שיש מחסום היסטורי, מחסום פסיכולוגי. אמרתי: „האלוף פלד, כאשר נחתם על חוזה-השלום שלנו, הייתי רוצה להכניס בו טעם — שחמש שנים אחרי הקמת המדינה הפלסטינית נערוך בינינו מלחמה אחרונה.“

הוא שאל: „ד"ר סרטאוי, לשם מה?“ אמרתי: „אנחנו זקוקים למלחמה אמיתית אחת. לפני שנסגור את ספר העימות לנצח.“

הוא הסתכל בי בשקט, בעדינות, והישיב: „יש לי הצעה יותר טובה.“

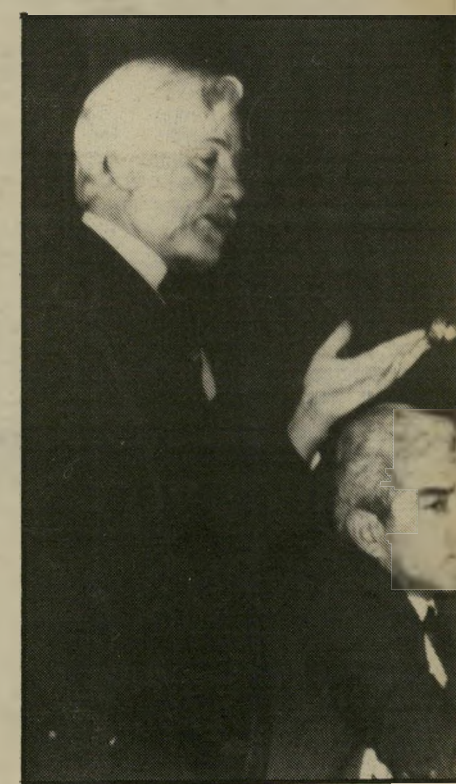
אמרתי: „כולי אוזן.“

הוא אמר: „הבה נערוך תחרות כדורגל.“

כעבור זמן היתה לי ההזדמנות לספר על כך לידיד שלי, מדינאי אירופי מסויים, והוא אמר: „ההצעה שלך היתה יותר אנורית. ברור שהגנרל פלד לא שמע על מלחמות-הכדורגל.“

כן, גבירותי ורבותי, התחלתי היחיד והשמדה הדדית הוא שלום. יש המטיים ספק בכך. אזרחים יודע כי מחנה מחרחרר המלחמה עצום ורב. אולם מחנה עושייהשלום הולך וגדל אף הוא.

אכן, עצם העובדה שאנחנו נפגשים כאן היום מוכיחה שכוחם של עושייהשלום הולך וגדל. (מחזאות כפיים).

סרטאוי (יושב ליד אבנרי) „לא חלוצי-אופי יעשו שלום!“

אני מודה ליוזמי כנס זה על הכבוד שהעניקו לי, כאשר נתנו לי את הזדמנות להופיע לפני קהל נכבד זה. ברי צוני להודות גם לכם, גבירותי ורבותי, על שטרחתם לבוא ולהקשיב למה שיש בפנינו. במיוחד ברצוני להודות מקרב לב לאדונים היושבים בצד השמאלי של הארץ, שביטאו איידיהם מסויימת עם הרוח הכללית של אסיפה זו. (הכוונה לאנשי הליגה להגנה יהודית, שהפריעו לדברי אבנרי). אני שמח שהם כאן, מפני שיש לי עניין מיוחד להשמיע את דבריי בי אוזניהם, ולהישמע עליהם.

אתחיל בסיפור על פגישי הראשונה עם ישראל, אדם השייך למחנה האויב. זה היה ביום-קץ אחריהצהריים, ביוני 1976, בבירה אירופית מסויימת. היתה זה הגנרל מתתיהו פלד, גיבור לעמו, חבר נכבד בחברה הישראלית. פטריס ישראלי גדול.